

Ministerie van Justitie en Veiligheid  
T.a.v. minister S. Dekker  
Per email

Sliedrecht, 30 April 2019

**Betreft: Samenstelling onderzoekscommissie - Onderzoeksoopdracht interlandelijke adoptie in het verleden**

Geachte Minister S. Dekker,

Naar aanleiding van uw schrijven en aankondiging van de samenstelling van de onderzoekscommissie en de onderzoeksoopdracht, het volgende.

Met enige verbazing hebben wij kennis genomen van de details van het aangekondigde instellingsbesluit betreffende het onafhankelijke onderzoek interlandelijke adoptie in het verleden.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven zich bewust te zijn van de kritische blik van geadopteerden aangezien signalen van misstanden al zo lang bekend zijn en hier vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid al jaren geen luisterend oor gevonden wordt. Het waarborgen van de onafhankelijkheid is zowel toegezegd door Minister S. Dekker tijdens het algemeen overleg van 24 januari 2019, als tijdens het ronde tafel overleg met de belangenorganisaties op 19 februari 2019. Nu de samenstelling van de commissie bekend is gemaakt, hebben wij na research helaas moeten constateren dat twee van de drie commissieleden een rijk verleden hebben met onder andere het ministerie van Justitie en Veiligheid. Aangezien betrokkenheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid juist hetgeen is wat onderzocht dient te worden roept dit de vraag op of de zuiverheid en onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd kan worden waarbij de uitkomst bevredigend en zuiver tot stand komt.

De voorzitter, de heer **T.H.J. Joustra** is sinds april 2004 nauw betrokken bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. In eerste instantie vanuit zijn functie als Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV), deze instantie valt direct onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Vervolgens is de heer Joustra in 2011 rechtstreeks door het ministerie van Justitie en Veiligheid als voorzitter van de onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) benoemd, deze instantie valt tevens direct onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Een benoeming die vanwege het in het geding brengen van onafhankelijkheid, de nodige stof deed opwaaien. Daarnaast onderhoudt de heer Joustra reeds sinds de jaren tachtig een zeer hechte vriendschap met voormalig secretaris-generaal van het ministerie van Justitie en Veiligheid, de heer J. Demmink, gezien de door hem beklede functie binnen het ministerie van Justitie en Veiligheid, één van de door de onderzoekscommissie direct te onderzoeken verantwoordelijken.

De heer **G.J.H. Houtzagers** is per 1 september 2018, na circa 20 dienstjaren uit zijn functie getreden als landsadvocaat. De heer Houtzagers werkte al deze jaren onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De heer Houtzagers was als landsadvocaat werkzaam via Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn. Ons is bekend dat naast een eventueel structurele samenwerking, in ieder geval gedurende het jaar 2018 vergunninghouder Stichting Wereldkinderen via dit kantoor een juridische herstructurering van hun organisatie heeft ondergaan. Opmerkelijk is ook dat indien de onderzoekscommissie tijdens het onderzoek strafbare feiten bij ambtenaren constateert en deze meldt bij het openbaar ministerie, Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn deze ambtenaren dient te verdedigen.

Dit onderzoek behelst een periode van decennia. Gedurende deze periode waren de heren Joustra en Houtzagers verbonden aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Ter verduidelijking, hierbij een aantal conflicterende te onderzoeken feiten, waarbij de Nederlandse overheid in dit verband als ministerie van Justitie en Veiligheid gelezen kan worden.

- De bekendheid bij de Nederlandse overheid met voornoemde mogelijke misstanden,
- De betrokkenheid van de Nederlandse overheid bij voornoemde mogelijke misstanden,
- De bekendheid bij Nederlandse bemiddelende partijen of andere instanties/particulieren met voornoemde mogelijke misstanden, de betrokkenheid van Nederlandse bemiddelende partijen of andere instanties/particulieren bij voornoemde mogelijke misstanden,
- De mate waarin mogelijke betrokkenheid van de Nederlandse overheid en Nederlandse bemiddelende partijen of andere instanties/particulieren incidenteel of structureel van aard was,
- De wijze waarop de Nederlandse overheid op signalen van voornoemde mogelijke misstanden heeft gereageerd.

Gezien de maatschappelijke verantwoordelijkheid waarbij de onafhankelijkheid van de onderzoekscommissie gewaarborgd dient te zijn, is er ons inziens een duidelijke belangenverstrengeling van in ieder geval twee van de drie commissieleden, waaronder de voorzitter.

**Reactie op besluit van de Minister voor Rechtsbescherming van 18 april 2019, nr. 2569840, houdende instelling van de Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie in het verleden (Instellingsbesluit Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie in het verleden)**

#### **Artikel 2.3 Instelling en Taak**

Op 19 februari 2019 is er een rondetafelbijeenkomst gehouden met verschillende belangengroepen van interlandelijke geadopteerden. Een aantal van de tijdens deze bijeenkomst aangedragen zaken worden als vrijblijvend te onderzoeken meegegeven aan de commissie, de suggestie die gegeven wordt dat hiermee naar de belangenorganisaties geluisterd wordt is zeer suggestief. Alle door de belangenorganisaties aangedragen punten zijn vrijblijvend en kunnen zodoende door de commissie terzijde worden gelegd.

#### **Artikel 5 Leden**

Zie eerder genoemde uitwerking betreffende de commissieleden.

#### **Artikel 9 Vergoeding**

Er is opgenomen dat de voorzitter zijn werkzaamheden zal verrichten op basis van 1,5 werkdag per week. De overige twee commissieleden 1 dag per week. Daarbij in acht nemende dat geen van deze drie commissieleden enkele expertise al dan niet ervaring hebben in het zeer complexe adoptieveld. Op basis van deze feitelijk beschikbare tijd zien wij niet in hoe er sprake kan zijn van een diepgaand onderzoek met mogelijkheid tot eventuele uitbreiding van dit onderzoek. Tevens bevreemdt het ons dat er gekozen is voor commissieleden die zich voor een zo een beperkt aantal uur in kunnen zetten. Er is herhaaldelijk door de minister aangegeven dat uitbreiding naar meerdere landen, buiten de genoemde vijf landen, niet wenselijk is. Dit vanwege de omvang. Tevens wordt met deze argumentering definitieve uitbreiding naar de periode na 1998 tegengehouden. Gezien de beperkte beschikbare uren is het haast onmogelijk om verder uit te breiden waarbij het onderzoek dusdanig beperkt zal zijn om de taak naar behoren volledig uit te voeren.

**Artikel 13 Openbaarmaking**

**Artikel 14 Archiefbescheiden**

Wij zijn van mening dat openheid en transparantie reeds decennïen ontbreekt in deze discussie, derhalve vinden wij de punten waarin wordt opgenomen dat, rapporten, notities, verslagen, adviezen en andere producten die door of namens de commissie worden vervaardigd of vergaard, worden niet door de commissie openbaar gemaakt, maar uitsluitend aan de Minister uitgebracht of overgedragen, niet acceptabel. Wij zijn van mening dat er nu eindelijk eens constructief naar dit onderwerp gekeken dient te worden, waarbij deze beschermingsconstructie niet bijdraagt aan het vertrouwen.

**Externe begeleidingscommissie**

Er wordt gesproken over een externe begeleidingscommissie, wij vinden dit niet zodanig terug in het besluit van de minister. Het is van groot belang dat deze externe begeleidingscommissie zo spoedig mogelijk tot stand zal komen. Wij gaan er gezien de toezeggingen tijdens de rondetafelbijeenkomst op 19 februari 2019 vanuit dat alvorens deze externe begeleidingscommissie opgezet wordt er consultatie plaats zal vinden bij onder andere ondergetekende organisatie. Het is van groot belang gezien bovenstaande uitgewerkte feiten en de werkwijze van het ministerie van Justitie en Veiligheid tot op heden om deel uit te maken van het proces ten aanzien van deze samenstelling. Meerdere belangenorganisaties hebben mevrouw R. Post reeds vroegtijdig in het samenstellingstraject van de commissie aanbevolen als voorzitter van de onderzoekscommissie. Nu blijkt dat dit verzoek van de belangenorganisaties niet gehonoreerd is door de minister. Kennis van het adoptieveld is zeer essentieel. Wij verzoeken u hierbij dan ook, vanuit verschillende belangenorganisaties van geadopteerden, om mevrouw R. Post de leidende positie binnen de externe commissie te laten bekleden. Op deze wijze is er voldoende expertise, ervaring en kwaliteit gewaarborgd.

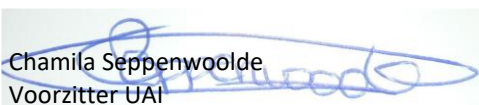
Naast bovenstaande willen wij wederom onder uw aandacht brengen dat er alreeds langere tijd onderzoek is gedaan door de belangenorganisaties in het veld waarbij er sprake is van ruim 30 jaar kennis en ervaring. Tijdens de bijeenkomst van 19 februari 2019 is dan ook zeer dringend verzocht om deze kennis niet verloren te laten gaan maar de gevestigde organisaties te betrekken en in te zetten in dit onderzoek. De kennis die opgedaan is door de belangenorganisaties mede vanwege het feit dat jarenlang misstanden ontkent zijn door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Wij gaan er dan ook vanuit dat naast consultering ten aanzien van de externe begeleidingscommissie hangende het onderzoek belangenorganisaties hierin onderdeel van het proces zullen zijn.

Door de belangenorganisaties is er verschillende malen aangegeven dat er zorgen zijn omtrent de onafhankelijkheid van de onderzoekscommissie. De eerder genoemde inhoud van het besluit van 18 april 2019 en de aangegeven belangenverstrengelingen van de leden van de commissie roept de vraag op of de zuiverheid en onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd is, en zodoende de uitkomst bevredigend en zuiver tot stand kan komen.

Hierbij doen wij een beroep op u om het instellingsbesluit van 18 april 2019 te heroverwegen en ongedaan te maken.

In afwachting van uw antwoord, verblijven wij,

Hoogachtend,



Chamila Seppenwoolde  
Voorzitter UAI

c.c.:                    voorzitter Tweede Kamer, fractievoorzitters Tweede Kamer



United  
Adoptees  
International

Bronnen:

([https://nl.wikipedia.org/wiki/Tjibbe\\_Joustra\\_\(bestuurder\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Tjibbe_Joustra_(bestuurder)))

(<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-1999-63-p17-SC18310.html>)

(<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-23086.html>)